

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

A.M. Negash (GroenLinks-PvdA) en M. Spekreijse (GroenLinks-PvdA)
(d.d. 3 december 2024)

Nummer
4157

Onderwerp
Handhaving en pesticidengebruik in Zuid-Holland

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Recente rapportages van de NVWA tonen aan dat de naleving van regels rondom pesticidengebruik in de tuinbouw ernstig tekortschiet. In 2024 overtrad maar liefst 77% van de gecontroleerde kersentelers de regels, een aanzienlijke verslechtering ten opzichte van 2023.¹ Daarnaast toont onderzoek aan dat pesticiden wijdverspreid voorkomen in regenwater, oppervlaktewater en de lucht in het Westland. Ondanks herhaalde signalen van de NVWA, milieuorganisaties en experts blijft adequate handhaving achter, mede door onderbemanning bij toezichthouders. Dit brengt grote risico's met zich mee voor de gezondheid van mens en dier, en voor de biodiversiteit.²

Naar aanleiding van deze zorgwekkende ontwikkelingen legt GroenLinks-PvdA de volgende vragen aan GS voor:

- 1. Bent u bekend met de inspectieresultaten van de NVWA waaruit blijkt dat 77% van de gecontroleerde kersentelers in 2024 de regels overtrad?*

Antwoord

Ja.

Het onderzoek van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) in de kersenteelt gaat in het bijzonder over de vrijstelling voor het gebruik van de insecticiden Exirel en Tracer ter bestrijding van de Suzuki-fruitvlieg. Sinds 2015 wordt deze vrijstelling jaarlijks onder strenge voorwaarden verleend, dit mede met het oog op risico's voor grondwatervervuiling. Deze vrijstelling is door 77% van de telers niet op correcte wijze nageleefd. Daarnaast heeft de NVWA ook breder gekeken naar gebruik van niet-toegelaten middelen. Twee stoffen die niet in de kersenteelt zijn toegelaten zijn toch aangetroffen. Tevens is een in de EU verboden stof aangetroffen.

- 2. Deelt u onze zorgen over de gevolgen van deze overtredingen voor mens en milieu? Zo ja, welke stappen gaat u ondernemen om de naleving te verbeteren? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

De minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) is verantwoordelijk voor de NVWA, de provincie heeft hierin geen bevoegdheden. In het recente Kamerdebat van 27 november 2024

¹ [Naleving regels pesticidengebruik blijft allerbelabberdst, aldus NVWA | de Volkskrant](#)

² [Onderzoek laat zien: veel pesticiden in Westlands regenwater | Al het nieuws uit Westland](#)

over gewasbescherming is het NVWA-rapport over de kersenteelt door verschillende Kamerleden aan de orde gesteld. De minister van LVVN heeft toegezegd om in overleg te treden met de inspecteur-generaal van de NVWA over de geconstateerde nalevingspercentages. Het is aan de betrokken ondernemers, de NVWA en de minister van LVVN om maatregelen te treffen ter verbetering van de naleving.

3. *Heeft u contact met de NVWA of het ministerie van LVVN over de structurele onderbemanning bij toezichthouders, die leidt tot een lage pakkans?*

Antwoord

De NVWA treft maatregelen om hun handhavingscapaciteit op te schalen, onder andere door extra inspecteurs in te zetten voor het thema gewasbescherming.
Zie verder antwoord vraag 2.

4. *Ziet u mogelijkheden om vanuit de provincie handhaving en controle te ondersteunen, bijvoorbeeld door samen te werken om meer toezichtcapaciteit te realiseren?*

Antwoord

De NVWA zorgt samen met andere partijen, waaronder de waterschappen voor de handhaving van regels voortvloeiende uit de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden en de Europese verordening gewasbescherming. De waterschappen spelen een belangrijke rol bij de monitoring van de kwaliteit van oppervlaktewateren en hebben een toezichthoudende rol. De NVWA en waterschappen zijn in overleg om de bestaande afspraken in 2025 te actualiseren en waar nodig verbeteringen door te voeren. De provincie heeft hier geen taken of bevoegdheden.

Naast handhavingsproblemen heeft het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) in een technische briefing in de Tweede Kamer aangegeven onvoldoende methodes te hebben om de cumulatieve effecten van pesticiden op milieu en gezondheid goed te beoordelen.³ Dit kan leiden tot onderschatting van de risico's, met blijvende milieuschade en gezondheidsrisico's voor inwoners van Zuid-Holland tot gevolg.

5. *Hoe beoordeelt u de constatering van het Ctgb dat zij niet in staat zijn de cumulatieve milieueffecten van pesticiden adequaat te toetsen?*

Antwoord

Het Ctgb is een zelfstandig bestuursorgaan, waarbij de onafhankelijke positie wettelijk is verankerd. Het Ctgb werkt tarief gestuurd, de kosten van beleidsadviezen komen ten laste van de opdrachtgevers. Het is aan de landelijke politiek, de minister van LVVN en het parlement, om te bepalen of het Ctgb haar taken adequaat uitvoert.

Waar dat kan, worden nieuwe wetenschappelijke inzichten verwerkt in instrumenten zoals de bestrijdingsmiddelenatlas die door het Ctgb, maar ook voor het provinciale beleid worden benut. Zie

³ [Ctgb ziet zelf ook kansen voor betere beoordeling middelen - Nieuwe Oogst](#)

bijvoorbeeld het recente werk van het RIVM en de Universiteit Leiden⁴. Informatie uit de bestrijdingsmiddelenatlas wordt door het Ctgb benut in de beoordeling voor toelating van gewasbeschermingsmiddelen⁵. Vanaf 2025 toetst het Ctgb voor humane risico's ook op cumulatie van stoffen.

6. *Bent u bereid bij het Rijk aan te dringen op versterking van het Ctgb, zodat deze beter in staat is haar taken uit te voeren? Zo ja, kunt u de reactie van de minister met ons delen? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Zie antwoord bij vraag 5.

7. *Bent u het ermee eens dat onvoldoende toetsing van cumulatieve effecten kan bijdragen aan een verergering van milieuvervuiling en gezondheidsproblemen?*

Antwoord

Gewasbeschermingsmiddelen worden conform de EU-verordening gewasbeschermingsmiddelen getoetst als individuele stof. Zoals aangegeven bij vraag 5 toetst het Ctgb vanaf 2025 voor humane risico's ook op cumulatie van stoffen.

Zie verder antwoord bij vraag 5.

8. *Is GS bekend met de bevindingen van de Universiteit Leiden en het RIVM over de gecombineerde toxische druk van bestrijdingsmiddelen in het oppervlaktewater?⁶ Hoe beoordeelt u deze conclusie?*

Antwoord

Ja.

De nieuwe inzichten ondersteunen het provinciale beleid om de emissies van gewasbeschermingsmiddelen naar oppervlaktewater vanuit de verschillende sectoren verder terug te dringen en daarmee bij te dragen aan het realiseren van de KRW-doelen in 2027.

Zie verder antwoord bij vraag 5.

9. *Overweegt GS aanvullende maatregelen om de impact van bestrijdingsmiddelen op biodiversiteit en waterkwaliteit in Zuid-Holland te verkleinen? Zo ja, welke stappen worden overwogen?*

Antwoord

In het voorontwerp Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied zijn aanvullende maatregelen geformuleerd. Zoals bij u bekend heeft de minister van LNVN aangegeven het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) niet voort te zetten. Door uw Staten zijn extra financiële middelen uitgetrokken

⁴ <https://www.universiteitleiden.nl/nieuws/2024/10/update-bestrijdingsmiddelenatlas-cocktail-van-stoffen-in-oppervlaktewater-blijkt-giftiger-dan-elke-stof-apart>

⁵ [Beleidsregel structurele overschrijdingen van het toelatingscriterium oppervlaktewater | Beleidsnota | College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden](#)

⁶ [Mix van bestrijdingsmiddelen in sloten en plassen is een 'dodelijke cocktail' | Binnenland | NU.nl](#)

voor waterkwaliteit. Deze zullen worden besteed aan projecten die bijdragen aan vermindering van de emissies van gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten.

In het Westland zijn hoge concentraties van pesticiden aangetroffen in regenwater, waaronder verboden stoffen. Deze vervuiling vormt niet alleen een gevaar voor de natuur, maar ook voor omwonenden. Het water dat wordt afgevangen, komt vaak terecht in sloten, rivieren en andere kwetsbare ecosystemen, waardoor de vervuiling zich verder verspreidt.

10. *Hoe beoordeelt GS de bevindingen over vervuiling van regenwater in het Westland met tientallen pesticiden, inclusief verboden middelen?*

Antwoord

Zie de antwoorden op Statenvragen PvdD 4119, 6000 maal normoverschrijding giftige bestrijdingsmiddelen in oppervlaktewater⁷.

11. *Welke concrete maatregelen neemt GS om verdere vervuiling van regenwater en oppervlaktewater in het Westland tegen te gaan?*

Antwoord

Zie antwoord vraag 9.

12. *Bent u bereid bestuurlijke gesprekken aan te gaan met betrokken partijen zoals de lokale wethouder, omgevingsdiensten en het waterschap om de milieuproblemen in het Westland aan te pakken en Provinciale Staten hierover te informeren?*

Antwoord

Zie de antwoorden op Statenvragen PvdD 4119, 6000 maal normoverschrijding giftige bestrijdingsmiddelen in oppervlaktewater, in het bijzonder vraag 3.

De situatie rondom pesticidengebruik vraagt om een kritische blik op de rol van de provincie in het beschermen van het milieu en de volksgezondheid. Naast handhaving en toezicht is het noodzakelijk dat GS samenwerkt met gemeenten, waterschappen en het Rijk om structurele oplossingen te realiseren.

13. *Vindt u dat de provincie voldoende regie voert op het terugdringen van milieuvervuiling door pesticiden? Zo ja, kunt u voorbeelden geven? Zo nee, welke aanvullende acties bent u bereid te ondernemen?*

Antwoord

Zie antwoord bij vraag 9 en de antwoorden op Statenvragen PvdD 4119.

14. *Ziet u mogelijkheden om strikter toezicht en handhaving van pesticidengebruik te organiseren via regionale of gemeentelijke samenwerking?*

Antwoord

Zie antwoord bij vraag 9 en de antwoorden op Statenvragen PvdD 4119.

⁷ [Beantwoording Statenvragen PvdD 4119 6000 maal normoverschrijding - Provincie Zuid-Holland](#)

15. *Bent u het met ons eens dat meer inspanningen nodig zijn om de biodiversiteit en volksgezondheid in Zuid-Holland te beschermen tegen de schadelijke effecten van pesticiden?*

Antwoord

Zie antwoord bij vraag 9 en de antwoorden op Statenvragen PvdD 4119.

Den Haag, 28 januari 2025

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

plv. secretaris,

voorzitter,

ir. J.C. van Ginkel MCM

mr. A.W. Kolff